

דף יח.

עין משפט א

הרמב"ם הל' שגגות פ"ח ה"ד

מִי שֶׁהָיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי חֲתִיכוֹת ^ח אַחַת שֶׁל חֵלֶב וְאַחַת שֶׁל שֶׁמֶן. וְאָכַל אַחַת מֵהֶן וּבָא עֲכוּמָם אוֹ כָּלֵב וְאָכַל אֶת הַשְּׁנִיָּה. אוֹ שֶׁאָכַל עֲכוּמָם אוֹ כָּלֵב אֶת הָרֵאשׁוֹנָה וּבָא יִשְׂרָאֵל וְאָכַל הַשְּׁנִיָּה. אוֹ שֶׁאָכַל רֵאשׁוֹנָה בְּזָדוֹן וְשְׁנִיָּה בְּשִׁגְגָה. אוֹ שֶׁאָכַל רֵאשׁוֹנָה בְּשִׁגְגָה וְשְׁנִיָּה בְּזָדוֹן. הָרִי זֶה חֵיב בְּאִשָּׁם תְּלוּי הוֹאֵיל וְהָיָה שָׁמָּה אֶסוּר קְבוּעַ. אָכַל שְׁתֵּיהֶן בְּזָדוֹן פְּטוּר מִקְרָבָן. אָכַל שְׁתֵּיהֶן בְּשִׁגְגָה מְבִיא חֲטָאת. אָכַל אֶת הָרֵאשׁוֹנָה בְּשִׁגְגָה וּבָא אַחַר וְאָכַל אֶת הַשְּׁנִיָּה בְּשִׁגְגָה שְׁנִיָּהּ חֵיבִין בְּאִשָּׁם תְּלוּי. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בְּזָה :

עין משפט ב

הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ח ה"י

אִשָּׁם תְּלוּי וְחֲטָאת הָעוֹף ^ט הַבָּאָה עַל הַסֶּפֶק שֶׁהִקְרִיבָן בַּחוּץ פְּטוּר שֶׁהָרִי לֹא נִקְבַּע הָאֶסוּר. אִשָּׁם מְצָרַע שֶׁשְּׁחָטוּ

ח. כסף משנה מי שהיו לפניו שתי חתיכות וכו'. ברייתא פרק ד' דכריתות (דף י"ח) ובבא עכו"ם או כלב ואכל את הראשונה ובא ישראל ואכל את השנייה וכן באכל את הראשונה במזיד והשנייה בשוגג קתני פטור ורבי מחייב ובאכלוה שנים בשוגג שניהם חייבים לרבי אבל לרבנן השני פטור מן הדין ופסק רבינו כרבי ונראה שטעמו משום דעל מאי דאמר רב שאינו חייב אשם תלוי על חתיכה אחת ספק אמרו תלת אמוראי כל חד טעמא חד ופסק רבינו כמאן דיהיב טעמא משום דבעינן דאיקבע איסורא ולהווא טעמא בכל הני כיון דאיקבע איסורא חייב כרבי וכיון דרב סבר כרבי פסק כוותיה אבל קשה דה"ט ר"נ אמריה ורבא ור' זירא יהבי טעמי אחרוני ולהנהו טעמי אמרינן דפטור בהני וכרבנן וכיון דרבא דבתרא הוא פטר ור' זירא נמי סבר כוותיה ואתו כרבנן אמאי שבקינהו ופסק כר"נ וכרבי דיחידאה הוא וצ"ע:

ט. כסף משנה אשם תלוי וחטאת העוף הבאה על הספק וכו': כתב הראב"ד לא ידעתי מאין הוציא זה ואני מצאתי בתוספתא וכו'. ויש לתמוה עליו שכתב שלא ידע מאין הוציא

בַּחוּץ שֶׁלֹא לְשֵׁמוֹ חֵיב הוֹאִיל וְשֶׁלֹא לְשֵׁמוֹ רְאוּי בַּפְּנִים
וְכָשֶׁר כְּמוֹ שִׁיתְבְּאֵר. וְכָל קֶרֶבֶן שֶׁהוּא פָּטוּר עַל שְׁחִיטָתוֹ
בַּחוּץ כֶּף הוּא פָּטוּר עַל הַעֲלָאתוֹ:

עין משפט ג

הרמב"ם הל' שנגנות פ"ח ה"ד

עיינ לעיל עין משפט א

דף יח:

עין משפט א

הרמב"ם הל' שנגנות פ"ח ה"ז

הָאוֹכֵל חֲתִיכָה מִשְׁתֵּי חֲתִיכוֹת יִנְסַתֵּפֵק לוֹ אִם שֶׁל חֶלֶב
אָכַל אוֹ שֶׁל שֶׁמֶן אָכַל וְאַחַר שֶׁנִּוְלַד לוֹ הַסֶּפֶק אָכַל
חֲתִיכָה מִשְׁתֵּי חֲתִיכוֹת אַחֲרוֹת וְנִסְתַּפֵּק לוֹ אִם שֶׁל חֶלֶב
אָכַל אוֹ שֶׁל שֶׁמֶן. הֵרִי זֶה מְבִיא שְׁתֵּי אֲשָׁמוֹת תְּלוּיִין:

עין משפט ב

הרמב"ם הל' שנגנות פ"ח ה"ח

כֵּשֶׁם שֶׁיִּדְעֵת וְדָאֵי בֵּינְתֵימָּם מְחַלְקֵת לְחֻטָּאוֹת כֶּף יְדִיעֵת
סֶפֶק בֵּינְתֵימָּם מְחַלְקֵת לְאֲשָׁמוֹת. לְפִיכֶּךָ אִם אָכַל חֲמִשָּׁה

זה דהא תניא פ"ד דכריתות (דף י"ח) השוחט אשם תלוי בחוץ ר"מ מחייב וחכמים פוטרים
ופירש"י וחכמים פוטרים דלא איקבע איסורא דשמא חולין הוא והתוספתא שכתב הראב"ד
הוא בפ"א דקרבנות ולא חש לה רבינו משום דאתיא כר"מ דלא בעי קביעותא לאיסורא
ולא קיימא לן כוותיה אלא כחכמים: כתב הר"י קורקוס ז"ל דכיון דאמרינן דטעמא דחכמים
בברייתא משום דלא איקבע איסורא הוא הדין והוא הטעם לחטאת העוף הבא על הספק
דמ"ש הרי לא נקבע האיסור וברייתא נקט אשם תלוי משום דשכיח: אשם מצורע ששחטו
בחוץ שלא לשמו חייב וכו'. מימרא בפ' בתרא דזבחים (דף ק"ד:): וכל קרבן שהוא פטור
על שחיטתו בחוץ כך הוא פטור על העלאתו. נלמד ממה שכתב רש"י בפרק השוחט והמעלה
(דף ק"א) אמתני' דהמולק את העוף:

כסף משנה האוכל חתיכה משתי חתיכות וכו'. שם (דף י"ח) ברייתא פלוגתא דתנאי ופסק
כרבי אע"ג דרבים פליגי עליה משום דמפרשי אמוראי למילתיה:

זִיתִי חֶלֶב בְּהַעֲלִים אַחַת. וְנוֹדַע לוֹ יְדִיעַת סֶפֶק עַל אַחַת
מֵהֶם וְחִזֹּר וְנוֹדַע לוֹ יְדִיעַת סֶפֶק אַחֶרֶת עַל הַשֵּׁנִי. וְכֵן עַל
כָּל אַחַת וְאַחַת. חִיב אָשֶׁם תְּלוּי עַל כָּל אַחַת וְאַחַת:

עין משפט ג

הרמב"ם הל' שגגות פי"א ה"ט

טְּמֵאת מְקַדָּשׁ וְקִדְשָׁיו - שֶׁהָיָה לָּהּ יְדִיעָה בְּתַחֲלָה וְלֹא
הָיָה לָּהּ יְדִיעָה בַּסּוֹף שְׁעִיר שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים הִנְעֵשָׂה
בְּפָנִים וְיוֹם הַכַּפּוּרִים תּוֹלֵין עַד שֶׁיִּוָּדַע לוֹ וַיָּבִיא קֶרֶבֶן
עוֹלָה וַיִּוָּרֵד. וְשָׂאִין בָּהּ יְדִיעָה בְּתַחֲלָה אֲבָל יֵשׁ בָּהּ יְדִיעָה
בַּסּוֹף שְׁעִיר הִנְעֵשָׂה בַּחוּץ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים וְיוֹם הַכַּפּוּרִים
מְכַפְּרִין. וְעַל שָׂאִין בָּהּ יְדִיעָה לֹא בְּתַחֲלָה וְלֹא בַּסּוֹף
שְׁעִירֵי הָרִגְלִים וְשְׁעִירֵי רְאֵשֵׁי חֲדָשִׁים מְכַפְּרִין. וְעַל זְדוּן
טְּמֵאת מְקַדָּשׁ וְקִדְשָׁיו פֶּר כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים
מְכַפֵּר אִם הָיָה הַמְזִיד מִן הַכֹּהֲנִים. וְאִם הָיָה מִיִּשְׂרָאֵל דָּם
שְׁעִיר הִנְעֵשָׂה בְּפָנִים וְיוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר. שְׁנָאֵמַר
(ויקרא טז-טז) 'וְכִפֵּר עַל הַקִּדָּשׁ מִטְּמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל':

עין משפט ד

הרמב"ם הל' שגגות פי"ג ה"ט

חִיבֵי חַטָּאוֹת וְאַשְׁמוֹת וְדָאִים ל שְׁעֵבֶר עֲלֵיהֶן יוֹם
הַכַּפּוּרִים חִיבֵין לְהָבִיא לְאַחַר יוֹם הַכַּפּוּרִים. וְחִיבֵי

- כ. כסף משנה טומאת מקדש וקדשיו שהיה לה ידיעה בתחלה וכו'. משנה בפ"ק דשבועות.
ומ"ש על שאין בה ידיעה לא בתחלה ולא בסוף וכו'. שם במשנה פלוגתא דתנאי ופסק
כר' יהודה. ומ"ש ועל זדון טומאת מקדש וקדשיו וכו'. שם במשנה:
ל. כסף משנה חייבי חטאות ואשמות ודאים וכו' עד שכל היום מכפר. משנה פרק בתרא
דכריתות (דף כ"ה):

אֲשָׁמוֹת תְּלוּיִן פְּטוּרִין שְׁנֵאמַר (ויקרא טז-ל) 'מכל
 חטאתיכם לפני ה' תטהרו'. כן למדו מפי השמועה שכל
 חטא שאין מכיר בו אלא ה' נתפטר לו. לפיכך מי שבא
 על ידו ספק עברה ביום הכפורים אפלו עם חשכה פטור
 מאשם תלוי שכל היום מכפר. נמצאת למד שאין
 מביאין על לא הודע של יום הכפורים אשם תלוי אלא
 אם לא כפר לו יום הכפורים כמו שיתבאר:

עין משפט ה

הרמב"ם הל' שנגזרות פ"ו ה"ה

האוכל ושותה ביום הכפורים בהעלים אחת ^מ אינו חיב
 אלא חטאת אחת. אכילה ושתיה אחת היא:

עין משפט ו

הרמב"ם הל' שביתת עשור פ"ב ה"ה

אכל אכלים שאינן ראויין למאכל אדם כגון עשבים
 המרים או שרפים הבאושין או ששתה משקין שאינן
 ראויין לשתיה כגון ציר או מוריס וחמץ חי אפלו אכל
 ושתה מהן הרבה הרי זה פטור מן הכרת. אבל מכין
 אותו מכת מרדות:

שו"ע או"ח תריב פ"ה ט

ט. השותה ביוה"כ מלא לוגמיו ^ב פי' מלא פיו חייב, ומשערים בכל אדם

מ. כסף משנה האוכל ושותה ביום הכפורים וכו'. משנה פרק בתרא דיומא (דף פ"א):

נ. דקים להו לחכמים דבמלא לוגמיו שלו מתיישבת דעתו ולא בשיעור לוגמיו של
 חבירו. מגמ' ביומא פ' ע"ב.

לפי מה שהוא גדול או קטן.

ולא מלא לוגמיו ממש אלא כדי שיסלקנו לצד אחד בפיו ויראה כמלא לוגמיו, והוא פחות מרביעית ^ס באדם בינוני. וכל המשקים מצטרפים לשיעור.

הגה: שתי משקים שאינם ראויים לשתייה כגון ציר וחומץ חי פטור, אבל חומץ מזוג חייב.

הרמב"ם הל' שנגרות פי"א ה"ו

מִי שֶׁהָיוּ לְפָנָיו שְׁנֵי שְׁבִילִים ^ע אֶחָד טָמֵא וְאֶחָד טָהוֹר הֵלֵךְ בְּרֵאשׁוֹן וְחָזַר וְהֵלֵךְ בְּשֵׁנֵי וּבִעַת שְׁהֵלֵךְ בְּשֵׁנֵי שְׁכַח שְׁהֵלֵךְ בְּרֵאשׁוֹן וְנִעְלָמָה מִמֶּנָּה טְמֵאָה זֶה וְנִכְנַס לְמִקְדָּשׁ אוֹ אָכַל קֹדֶשׁ חֵיב. וְאִם עַל פִּי שֶׁלֹּא הִיתָה לוֹ בְּתֻחֵלָה יְדִיעָה גְמוּרָה לְטְמֵאָה אֲלֵא מִקְצַת יְדִיעָה שֶׁהָרִי לֹא יָדַע שְׁהֵלֵךְ בְּשֵׁנֵי שְׁבִילִין שְׁבִיחוֹן שְׁנִיָּהֵן יְהֵא טָמֵא בְּוִדְאֵי וְאִם עַל פִּי כֵן חֵיב חֲטָאת שְׁמִקְצַת יְדִיעָה כָּל יְדִיעָה. הֵלֵךְ בְּרֵאשׁוֹן וְנִכְנַס לְמִקְדָּשׁ אוֹ אָכַל קֹדֶשׁ. פְּטוֹר מִפְּנֵי שֶׁהוּא סֶפֶק טָמֵא:

^ס משמע פחות קצת מרביעית, וכ"כ הפר"ח. אבל בחינוך בפ' אמור כתב שהוא כביצה ופחות מכאן אין בו איסור כרת.

^ז והדג"מ כתב דעכ"פ הוא יותר מחצי רביעית, וכ"כ בשו"ע בס"י רע"א סעיף י"ג שמלא לוגמיו הוא רובו של רביעית. וא"כ כשנותנים לחולה לשותות יש לתת לו פחות מעט מרוב רביעית, כ"כ בתשובת רע"א סי' קנ"ד. כה"ח אות מ"ב.

^ז ולפעמים באדם קטן המלא לוגמיו הוא פחות מרוב רביעית. מ"ב אות כ"ז.

^ע כסף משנה מי שהיו לפניו שני שבילין וכו', ובעת שהלך שכח שהלך בראשון וכו'. בפ"ד דכריתות (דף י"ח י"ט) פלוגתא דתנאי ופסק כת"ק: ומ"ש הלך בראשון ונכנס למקדש וכו'. שם בכרייתא הנזכרת: